

**SPRÁVA O ČINNOSTI
ŠTÁTNEHO ARCHÍVU V BANSKEJ BYSTRICI,
POBOČKA KREMNICA ZA ROK 2015**

Správa o činnosti Štátneho archívu v Banskej Bystrici, pracovisko Archív Kremnica za rok 2015 poskytuje prehľad informácií o personálnom stave, odborných činnostiach a dosiahnutých výsledkoch pracovníkov archívu. Túto činnosť vykonával Štátny archív v Banskej Bystrici, pobočka Kremnica v zmysle plánu práce na rok 2015, ako aj zmien v súvislosti s úpravou novely č. 266/2015 Z. z. zákona NR SR č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

K 1. novembru 2015 sa tak pobočka štátneho archívu v zmysle uvedenej zákonnej normy etablovala na pracovisko Archív Kremnica, Štátneho archívu v Banskej Bystrici.

A. Personálny stav a odborné činnosti pracovníkov archívu

V Štátnom archíve Banská Bystrica, pobočka Kremnica (ďalej „archív“), bolo v roku 2015 systemizovaných 5 zamestnaneckých miest, z toho 4 v štátnej službe a 1 vo verejnom záujme. Pre plnenie jednotlivých úloh plánu práce to bol obzvlášť náročný rok, vzhľadom k personálnym zmenám a odchodu dvoch zamestnancov v štátnej službe. K 15. júlu 2015 ukončil v štátnej službe pracovný pomer Mgr. Augustín Denko a odišiel do starobného dôchodku. Na uvoľnené pracovné miesto bola po výberovom konaní dňa 23. októbra 2015 prijatá PhDr. Katarína Dobrotková PhD. Od 1. novembra 2015 bola vo výpovednej lehote riaditeľka pobočky PhDr. Adriana Ezrová, ktorá k 31. decembru 2015 ukončila pracovný pomer z dôvodu odchodu do predčasného dôchodku. Riadením archívu bola poverená PhDr. Valéria Solčániová, ktorá na základe výberového konania bola od 1. decembra 2015 menovaná do funkcie vedúcej archívu. No i napriek týmto personálnym zmenám, zavedením nových technológií počas roka (IS Fabasoft a IS Modul správy poplatkov) zamestnankyne archívu stanovené úlohy vo všeobecnosti splnili.

Rozpis čerpania pracovných dní na jednotlivých úsekoch odborných archívnych činnostiach

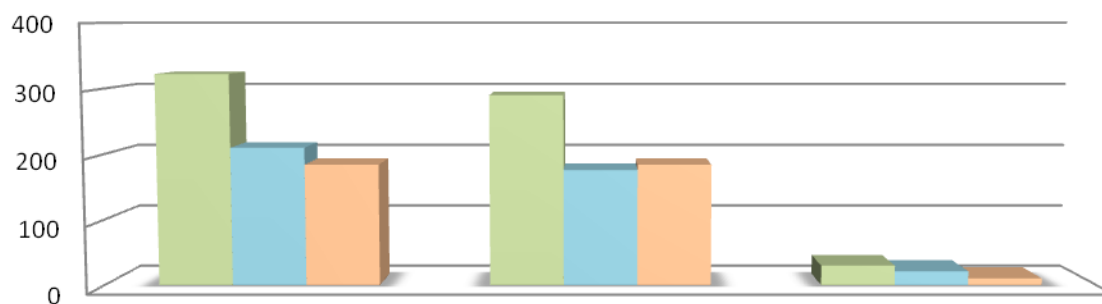
Úsek odborných činností	Rozpis dní
Predarchívna starostlivosť	308
Evidencia archívneho dedičstva SR	319
Ochrana archívnych dedičstva SR	24

Spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov	146
Prístup k archívnym dokumentom	337
Príručná odborná knižnica	25
Výskumná, publikačná a kultúrno-osvetová činnosť	6
Organizačná, riadiaca a hospodársko-administratívna práca	82
Správa informačných technológií	3
Celkom	1250

B. PREDARCHÍVNA STAROSLIVOSŤ

Na úseku predarchívnej starostlivosti archív venoval 308 dní zo svojich odborných činností. V zmysle plánu kontrolnej činnosti vykonal v rámci výkonu štátneho odborného dozoru správy registratúr u pôvodcov 11 kontrol (v orgánoch verejnej správy, školách a školských zariadeniach a podnikateľskom subjekte), z toho 1 následnú. Vo vyradovacom konaní bolo archívu predložených a schválených celkovo 185 návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov a po vyradovacom konaní bolo prevzatých do trvalej úschovy od rôznych subjektov 10,41 bm archívnych dokumentov.

Vyrad'ovacie konanie s množstvom prevzatých archívnych dokumentov za roky 2013 až 2015

	Celkový počet preložených návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov	Z toho počet schválených návrhov na vyradenie	Celkový rozsah prebraných archívnych dokumentov v bm
2013	323	291	30,15
2014	211	177	21,48
2015	185	185	10,41

Okrem toho archív posúdil a schválil 28 registratúrnych poriadkov a registratúrnych plánov pôvodcov s menšími ale aj väčšími úpravami či pripomienkami. Archív na základe žiadostí od pôvodcov zorganizoval v tejto inštitúcii 8 školení pre správcov registratúr a poskytol 128 individuálnych, telefonických a e-mailových konzultácií a inštruktáži zameraných na správu registratúry, tvorby a doplnení registratúrnych poriadkov a plánov alebo prípravy vyradovania registratúrnych záznamov. K správe registratúry sa uskutočnili aj 3 školenia organizované Mikroregiónom Kremnica a okolie, Mikroregiónom Hlinické Pohronie a Agentúrou vzdelávania v Žiari and Hronom.

C. EVIDENCIA ARCHÍVNEHO DEDIČSTVA SR

Na úseku evidencie archívneho dedičstva vynaložil archív rozsiahlu pozornosť v rozsahu 319 dní a stala sa prioritou pre plnenie rezortnej úlohy – generálnej revízie archívnych fondov a zbierok. Generálnu revíziu v mesiacoch február – júl 2015 vykonávali: Ingrid Balalová, Martina Kašiarová a PhDr. Valéria Solčániová. Počas revízie preverili správnosť identifikácie u 393 archívnych fondoch a zbierok z celkového počtu 548, časové obdobie, rozsah dokumentov, zloženie archívnych dokumentov podľa kategórií a aktualizovali i evidenčné listy archívnych súborov - WinAFondy. Revíziou sa nielen zvýšil počet o 23 novovzniknutých fondov v množstve 6,14 bm, ale sa vyčlenili i archívne dokumenty na reštaurovanie, ktoré je nevyhnutné. Zároveň sa navrhol na dislokáciu fond Katastrálny meračský úrad vo Zvolene, pracovisko Žarnovica 1930 – 1949 (1952) v rozsahu 19,59 bm do pobočky Zvolen, ktorá sa aj 3. decembra 2015 uskutočnila. Štátny archív ku koncu roka 2015 spravoval 1 fond na základe depozitnej zmluvy v rozsahu 1,62 bm a 555 archívnych fondov v celkovom množstve 2 685,95 bm. Úbytok archívnych dokumentov vnútorným vyradovaním a dislokáciou bol v množstve 25,01 bm.

D. OCHRANA ARCHÍVNYCH DOKUMENTOV

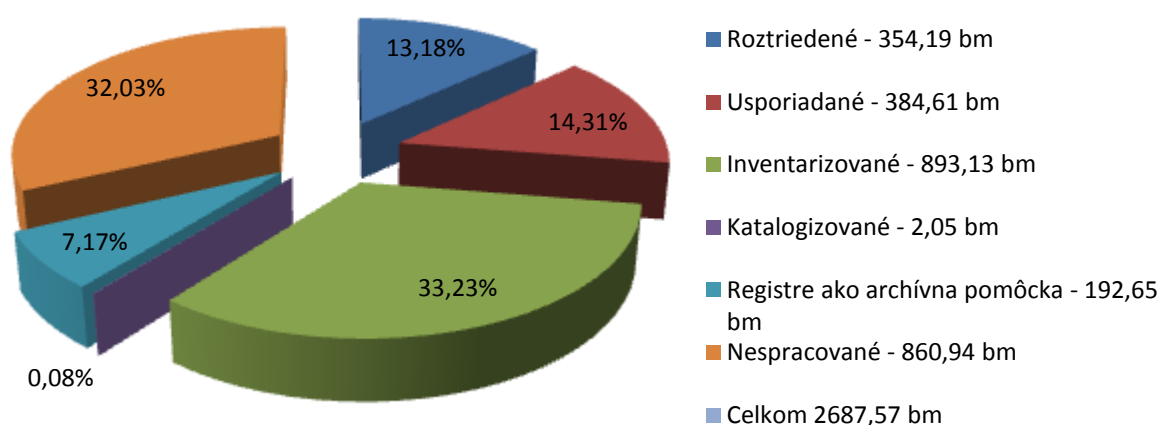
V oblasti ochrany archívnych dokumentov je objekt zabezpečený EZS a EPS (okrem nových administratívnych miestností), ale pretrvávajú tu dlhodobo neriešené problémy tak ochrany archívnych dokumentov ako aj objektu. Budova archívu síce archívnym účelom vyhovuje, ale potrebuje náležitú opravu. Výmenu nevhodných okien na prízemí a 1. poschodí, aby sa zabránilo prenikaniu hmyzu, vlhkosti a úniku tepla, či dovybavenie archívu regálmi, skrinkami pre bádateľov a pod. V priestoroch archívu je z estetického a hygienického hľadiska nevyhnutné riešiť aj vymaľovanie, hlavne 2. poschodie, chodbu a schodisko, ktoré sa naposledy realizovalo v roku 1994. Problémy pretrvávajú aj v podkroví budovy pri zatekaní strechy, strešných okien a dopraskaných stenách. Na pravidelnú kontrolu vlhkosti a teploty je len v 4 depotoch objektu

z 10 zabezpečený teplomer a vlhkomer. Zvýšená vlhkosť je preukázateľná na prízemí v depotoch č. 5, 9 i vo vstupnej chodbe, kde sa na stenách rozširujú plesne. Je tu z časti možnosť presunúť archívny materiál, začať v období jari až jesene pravidelnejšie vetrať, zakúpiť odsávač vlhkosti vzduchu, ale pleseň je potrebné odstrániť alebo zabezpečiť, aby nepoškodzovala interiér, neznehodnotila dokumenty a vážne neohrozovala svojím uvoľňovaním do ovzdušia zdravie zamestnancov. Tieto problémy s vlhkosťou sa prejavujú tiež z vonkajšej – čelnej strany budovy, kde opadáva omietka z fasády. V značne zlom stave je aj lóggia na západnej strane objektu (prehnitá drevená konštrukcia – hrady, padanie omietky). Z vonkajšej strany budovy je poškodený tatranský obklad, ktorý postupne padá a hrozí nebezpečenstvo úrazu.

V roku 2015 sa v archíve zrealizovala: oprava strechy nad vstupnými dverami do areálu budovy, vymaľovali sa bývalé obytné priestory a realizoval sa ochranný náter fasády. Na ochranu fondu Magistrát mesta Kremnice sa preškatulovali a presne označili archívne dokumenty z obdobia rokov 1909 – 1911 v množstve 4,18 bm.

E. FILMOTÉKA –

F. SPRACÚVANIE A SPRÍSTUPŇOVANIE ARCHÍVNYCH DOKUMENTOV

Stav spracovania a sprístupnenia archívnych dokumentov k 31. decembru 2015

Spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov sa radí medzi prioritné činnosti úloh archivárov. V roku 2015 boli však práce na tomto úseku neľahké v dôsledku plnenia prioritných úloh: generálnej revízie fondov, zvýšeného počtu bádateľov, zavádzaním IS Fabasoft, rozsiahlej

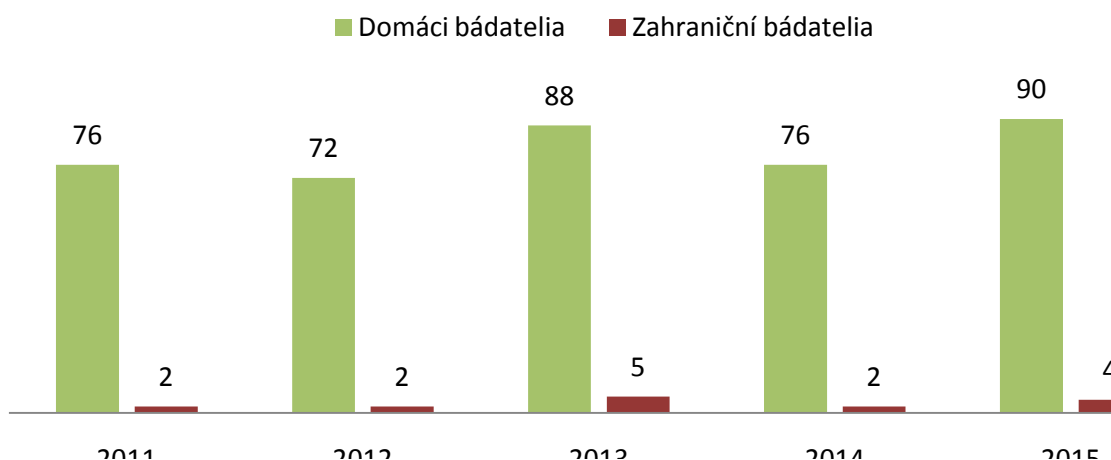
predarchívnej činnosti ako aj personálnym zmenám. V rozpracovanosti zostali archívne fondy: MNV v Trnavej Hore a MNV vo Veľkej Lehote, ktorých reálny predpoklad ukončenia je v roku 2016. Riaditeľka archívu PhDr. Adriana Ezrová v roku 2015 nepokračovala v spracovaní stredovekých listín fondu Magistrát mesta Kremnica v aplikácii BACH – Listiny ani Mgr. Augustín Denko v spracovaní fondu MNV vo Veľkom Poli – Píla.

V oblasti spracovania a sprístupnenia archívnych dokumentov sa komplexne zinventarizovalo 5,97 bm archívnych dokumentov fondu MNV v Hronskom Beňadiku s celkovým počtom inventárnych záznamov 1306 v aplikácii BACH – Inventáre. Prácu realizovala p. Ingrid Balalová na základe vypracovaného a schváleného projektu MV SR, odboru archívov a registratúr pod č. SVS-OAR1-2015/017224-002 zo dňa 23. júla 2015.

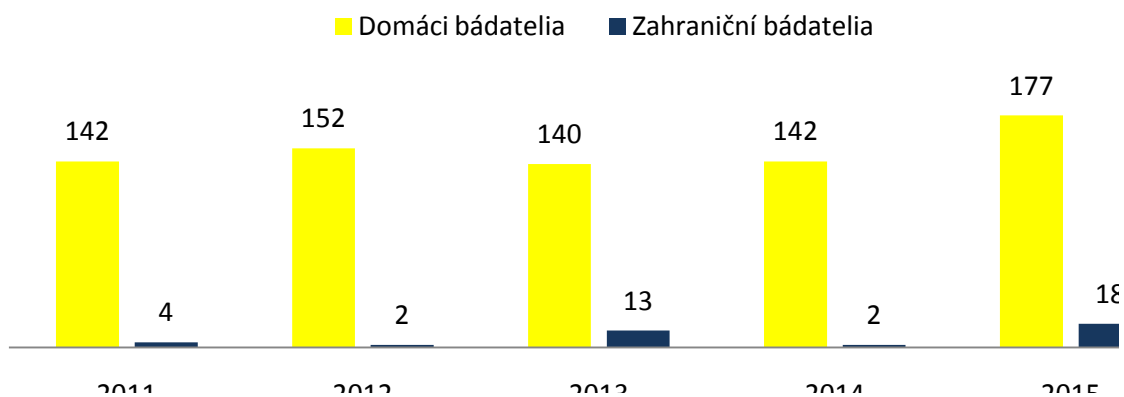
G. PRÍSTUP K ARCHÍVNÝM DOKUMENTOM

Značnú časť pracovnej doby v roku 2015 venovali zamestnankyne zabezpečovaniu prístupu k archívnym dokumentom štúdiom bádateľskej a správnej agendy. V archíve študovalo celkovo 94 bádateľov, z toho 4 zahraniční a bádateľských návštev bolo 195, z toho 18 zahraničných. V porovnaní s rokom 2014 sa navýšil počet bádateľov o 16 osôb ako aj bádateľských návštev o 51. Záujem bol o štúdium materiálov z regionálnych dejín, národnostných menšín, dejín školstva, hospodárstva, sociálnej starostlivosti, genealogického výskumu a štúdia matrik. Získané študijné materiály boli využité pre osobný záujem alebo použité pri zostavovaní záverečných prác a obecných monografií.

Počet bádateľov v študovni archívu za roky 2011 až 2015

Počet bádateľských návštev za roky 2011 až 2015

V roku 2015 archív vybavil 175 písomných žiadostí v správnej agende a vydal 103 odpisov, výpisov, potvrdení a kópií archívnych dokumentov. Za uvedené úkony zaplatili žiadatelia na správnych poplatkoch ako aj za služby archívu celkom 553,- €.

H. PRÍRUČNÁ ODBORNÁ ARCHÍVNA KNIŽNICA

Príručná odborná knižnica archívu k 31. decembru 2015 vykazovala 9 387 skatalogizovaných zväzkov. Z toho spracovaných v aplikácii BACH – Knižnica je 9 330 zväzkov. V roku 2015 do knižnice nebola zakúpená žiadna kniha. Pritom knižničný fond bol doplnený o 67 zväzkov, ktoré archív získal darom od vydavateľov alebo autorov. Bádatelia počas roka využívali knižničný fond formou štúdia v počte 203 zväzkov. Najväčší záujem bol o publikácie k regionálnym dejinám. Archívna knižnica je pravidelne dopĺňaná aj zbierkami regionálnej tlače.

I. VÝSKUMNÁ, PUBLIKAČNÁ, KULTÚRNO-OSVETOVÁ ČINNOSŤ

Na úseku kultúrno-osvetovej činnosti zamestnankyne archívu spolupracovali s televíziou RTVS Bratislava a Banská Bystrica na príprave dokumentárneho filmu *Klenoty - príbehy listín* a reportáži *História kremnickej kameniny v dokumentoch*. Archív spolupracoval aj s obcou Voznica pri príležitosti osláv 940. výročia prvej písomnej zmienky o obci. V bádateľni sa uskutočnila pre študentov UK, FF, Katedry archívniectva a PVH exkurzia s prednáškou k histórii kremnického archívu. V priestoroch Miestneho odboru Matice slovenskej v Kremnici odznela prednáška k 200. výročiu počiatku výroby kremnickej kameniny a jej histórie. V Modre si dňa 11. septembra 2015 prevzala vedúca archívu výročnú cenu revue Pamiatky a múzeá za rok 2014

v kategórii menšia publikácia, drobná tlač, periodiká za knihu *História kremnickej kameninovej továrne*.

V publikačnej činnosti sa archív podieľal príspevkom pre publikáciu o dejinách štátnych archívov SR.

J. ORGANIZAČNÁ A RIADIACA PRÁCA, VZDELÁVANIE, EKONOMICKÉ A ADMINISTRATÍVNE PRÁCE

V organizačnej a riadiacej práci sa priebežne vykonávali štandardné činnosti súvisiace so zabezpečením chodu archívu a jeho odborných činností. Pokiaľ ide o vzdelávacie aktivity, zamestnankyne archívu sa zúčastnili školení v súvislosti so zavedením: IS Fabasoft a Elektronický archív Ministerstva vnútra SR.

PhDr. Valéria Solčániová
vedúca archívu